

משולחן לדעת

גליון 95
פרשת עקב תש"פ

ת"ס

הלבנות לכעורת שבת

הרהקות בשבד זהלב – המטבה [א]

כיריים חשמליות. גם בכיריים חשמליות יש חשש מחמת האוכל שגולש על גבי הכירה. אלא שבזה יש לתלות שהשיירים נשרפים על ידי חום האש. ומכל מקום יש חשש שמא נשפך בעת סיום הבישול כשאין הכיריים חמות כל כך. וטוב להסיק הכירה לפני שיעמיד הקדירה האחרת.

כיריים אינדוקציה. גם בזה יש להקפיד כנ"ל. ולכתחילה רצוי להשתמש לצורך חלבי עם משטח סיליקון.

פלטה חשמלית. גם בפלטה יש חשש מהשיירים שבלשו על גבה, ולכן עדיף שלא להשתמש בה לשני המינים. ובמקום צורך על כל פנים יש לנקות היטב אחר השימוש, קודם שישתמש לצורך המין האחר [וידליק את הפלטה עד שתתחמם]. ואפשר להשתמש על ידי כיסוי הפלטה בנייר כסף וכדומה.

קדירה חלבית (או תבנית וכדומה) אין להניח על גבי הפלטה כאשר יש עליה גם קדירה בשרית, אלא אם יש הפסק רווח ביניהם. ובנוסף יש להניח נייר אלומיניום מתחת הסירים, שאם יגלוש מהסירים לא יגיע אל מתחת הקדירה מהמין האחר.

קדירה פרווה, מותר להעמידה על גבי הפלטה אם היא נקייה משיירים. ומותר לאכול את התבשיל אח"כ גם עם מאכלי חלב.

מותר גם להעמיד על גבי הפלטה קדירה פרווה [כגון קוגל] לצד קדירה בשרית או חלבית, ומותר אח"כ לאוכלה עם המין האחר. אך זיהר שלא יגעו זה בזה. [ובדיעבד, אם שתי הקדירות יבשות מבחוץ, מותר]. וגם זיהר שלא ינטוף מהקדירה הבשרית על גבי הפלטה ויגיע לקדירת הפרווה, ומכל מקום אם לא הגיעה הפליטה לתחת הקדירה האחרת - אינה אוסרת.

כיריים. לכתחילה רצוי לייחד כיריים נפרדות לבישול לחלבי ולבשרי. מחמת החששות העלולים להיוצר. וכדלהלן:

כיריים שגלש עליהם מתבשיל בשרי או חלבי - אין לבשל עליהם מהמין האחר עד שיקנח היטב את החצובה (הברזל שע"ג עומדת הקדירה) משיירי התבשיל והשומן, ולכתחילה יבעיר את האש על כל החצובה. [ואין לסמוך על כך שהשיירים נשרפים על ידי הלהבה, והחצובה נכשרת, כי זה תלוי בגודל הלהבה ובמקום הבליעה]. ובדיעבד, אם בישל שם מהמין האחר בלא לנקות ונשאר בעין - יש חשש שבלעה הקדירה מהשיירים. וצריך שאלת חכם.

אם ניקה היטב והסיר את השיירים מעל גבי החצובה ולא הבעיר את האש על החצובה - מעיקר הדין מותר לבשל על גבה מהמין האחר, שאין הבליעה עוברת אל הקדירה בלא לחלוטית, ויש להקפיד שלא תהא הקדירה לחה בתחתיתה, ואפילו ממים סתם. ולאחר כ"ד שעות - גם אם נשאר בליעות - אינו נאסר.

מומלץ לייחד חצובה אחרת לצורך בישול חלבי. או לפרוס נייר כסף על החצובות כאשר מבשלים חלבי.

גם אם מבשל בסיר פרווה על גבי הכיריים, יש להקפיד שלא ישארו שיירי חלב או בשר על גבי החצובה, שמא תבלע הקדירה.

נפל מאכל על גבי הכירה, על החצובה או על הכירה עצמה, אסור לאוכלו, מחשש בליעת בשר וחלב. אלא אם ניקה את הכירה ואינה בת יומה. ואם מקפיד שלא לבשל עליה את שני המינים, מותר.

דעת קדושים מאצרותיהם של צדיקי הדורות

יצחק נתהווה שלום בין מדת אברהם ליצחק והם גם כן עשו שלום ביניהם), ולכך עירבו התבשילין ואכלו בשר בחלב ממש.

ויש לפרש 'אברהם אבינו ע"ה קיים עירוב תבשילין בשר בחלב', הרבותא הוא דהא מדאורייתא דוקא דרך בישול אסרה תורה, אבל תערובת על השלחן אינו בישול, רק חכמים אסרו שמא יאכל בבישול ממש, וכל זה בסתם בני אדם, אבל צדיק כאברהם אבינו ע"ה לא מתיירא מזה, כעין 'אני אקרא ולא אטה' (שבת יב:), ומכל מקום נוהר אברהם אבינו ע"ה, מאחר שמכל מקום אסרו חכמים אף דלא שייך הטעם לגביהו, והיינו הרבותא דעירובי תבשילין, ולכן המלאכים עירבו התבשילין על השלחן, דלא הוי בישול ממש, ואי מחמת איסור חז"ל מחמת חשש שמא יעלה לא חששו (המלאכים) לכך לגבי. עכ"ל"ק.

אברהם העלה את שני המינים על השולחן כי המלאכים היו אכסנאים המקפידים זע"ז

הקשה הרה"ק רבי מנחם מענדל מדעעש זי"ע בספרו 'מעגלי צדק' (פר' וירא ד"ה ויקח) וזל"ק: צריך ביאור איך האכילם, גם הקשה הדעת זקנים מהו 'קיים אברהם אבינו ע"ה אפילו עירובי תבשילין' (יומא כח:). ומתרג' ונראה לי הכל חד, אברהם אבינו ע"ה נתן על השלחן חמאה וגם נתן בשר, כל אחד יאכל מה שירצה, ואין לחוש דלמא יתערב, דהא באורחים המקפידין זה על זה מותר להעלות, וראה שהם מקפידים, כי לא היו בבחינה אחת, זה מיכאל מימין מהלל וגבריאל משמאל ממלל, רק אחר כך כשבישרו את אברהם אבינו ע"ה שתלד שרה את יצחק אז עשו שלום כעין 'עושה שלום במרומיו', והיינו ממש אברהם ויצחק שתי בחינות והכל שלום (ר"ל דעל ידי שבישרו על הולדת

סיפור

לקח הלולקא שלו, עוד טרם הקריב לפיו הקדוש, צעק בקול "הלא מסריח כריח בשר בחלב" והשליך את הלולקא ארצה. האברך נשאר נבהל ומשתומם, בידעו כי לא עשה חס ושלום שום איסור מבשר וחלב, אולם בידעו כי כל דברי הרבי המה ברוח הקודש הרבה לחקור ולדרוש, ונודע לו אשר בעת שחתכו את העלים בחנות למכור חתכו בשני סכינים, אחד של בשר ואחד של חלב. (נפלאות הרבי, אות שלה)

מנהגו של הרבי - החוזה מלובלין - זצ"ל היה, שבכל יום בא לבית המדרש ולקח מן האברכים הלילקוס (מקטרת) שלהם ועשן בהם והחזירים, והמה בידעם זאת היה כל אחד רוצה כי הרבי יעשן בלולקא שלו, ועשו תחבולות לזה, וגם ניקו היטב את הלילקוס וציביכוס (המקטרת והטאבק) שלהם. פעם אחת עמד אברך אחד במכוין נגד המקום אשר הרבי יבוא שמה בכדי שיקח הלולקא שלו, וכן הוה, וכאשר אך

לדעת את המעשה

שאלות מבית ההודאה

ארץ הרים ובקעות

גם זו לטובה. ומיד מתחילים הם להעמיד את המאכלים על גבי השולחנות עצמם.

ר' שלמה, ממארגני הנסיעה, שם ליבו לפתע למתרחש ונזעק מיד: הרי הקבוצה שלפנינו

אכלו כאן מאכלי חלב! הנה ראו כאן על השולחנות שיירי גבינה ובאדי שדבקו בהם, והרי למדנו בסימן פ"ט סעיף ד' שצריך לייחד מפות נפרדות לבשר ולחלב, ובדואי לא להשים על השולחן ישירות.

ר' בנימין, מטובי האברכים, משתמש בכשרונותיו היצירתיים ותר בעיניו סביב אולי ימצא פתרון, והנה מוצא הוא אי שם מפה חד פעמית משומשת שניתן לנקותה ולהשתמש בה שנית, וכבר מתחיל הוא בפרישת המפה.

היא גם על מפה זאת אכלו סעודה חלבית, ולא ניתן להשתמש בה, אומרים הסמוכים לו. לא כך, אומר ר' שלמה, בדיעבד ניתן לנקותה ולהשתמש בה למאכלי הבשר וכמובן לאכלם רק בצלחות.

למראה הפליאה בעיניהם מסביר ר' שלמה: ודאי לכתחילה צריך מפה נפרדת, אך בדיעבד בשעת הדחק אם מנקים היטב שלא יותר כלל חלב בעין, וגם אוכלים בצלחות כך שאין חשש שיעברו הבליעות - מותר, אבל על השולחן עצמו לא יועיל לנקות, כיון ששולחן זה עשוי מקרשים מחוספסים ומלא חריצים ובקעים. לא שייך לנקותו היטב מכל שיירי החלב ולכן אסור לאכל שם בשר.

אוויר פסגות צלול, נוף מרהיב עין ומיקום מרכזי, כל אלה חברו לאותה קרחת יער שנבחרה לשמש כמקום מנוחה מרכזי עבור המטיילים באיזור.

בצהרי יום חמישי - לאחר תפילה בקברי צדיקים, ושעות של זבלכתך בדרך מתוך ריתחא דאורייתא, דילגו על ההרים, קיפצו על הגבעות - מגיעה למקום קבוצת אברכי משי בני עליה. עומדים הם נפעמים ומשתאים למול פלאי הבריאה, הנפש

משתחררת מעט ממאסר גלותה וכל כולה אומרת שירה בהתפעלות "מה רבו מעשיך ד'".

בני הקבוצה שמחים לראות כי הקבוצה שלפניהם עוזבת כעת את השטח והמקום עומד הכן לרשותם. יוכלו הם איפוא לקיים בניחותא את סעודת המצווה המתוכננת לשעה זו. הן יומא טבא לרבנן הוא - בשעה זו נערכים הם לחגוג את סיום מסכת שבת שנלמדה ברוב עמל ויגיעה במשך חודשים ארוכים.

מתא מטען האוטובוס פורקים העסקנים ארגזים גדושים בבשר, דגים וכל מטעמים, כראוי וכיאות לכבוד התורה ולומדיה, וכבר ניצבים הזריזים שבחבורה לסדר את שולחנות העץ ולערוך עליהם את כל צרכי הסעודה.

בחיפוש קל מתגלה ששכחו להביא את חבילת מפות האל-בד שיועדו לכיסוי השולחנות. לא נורא, מפטירים העומדים סביב, בדיעבד יא

תשובת מורינו הרב שליט"א: אכן 'שאלת חכם חצי תשובה' שבדיעבד בשעת הדחק ישתמשו במפה על ידי ניקויה היטב, אך לא ישתמשו בשולחן שאי אפשר לנקותו. יצויין, שבמקרה הנ"ל לכתחילה יש להפוך את המפה לצד השני - הנקי, ובכל אופן יניחו את האוכל רק בתוך צלחות.

חידה

איך יתכן שאדם השווה בריחוק מקום מביתו יכול להחזיר כלי שנאסר הנמצא בביתו?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה על כלי נאה לשולחן השבת פתרונות ניתן להקליט בקו לדעת (0747962391) שלוחה 7 עד יום שני בערב

פתרון החידה פרשת ואתחנן:

אל שולחן המערכת הגיעו כמה וכמה תשובות. להלן חלקם המובחר:

א. אף שמכירים זה את זה - אם כל אחד מקפיד על השני שלא לטעום ממאכלו, דבכה"ג מיקרי שונאים ולא רק בגדר מקפידים. ומה שכתב השו"ע דאסור אפילו מקפידים היינו שמקפיד כל אחד בשלו שלא ללת א"כ יחזיר לו או שישלם לו ע"ז. וכל זה כשאין להם בושה לקחת אחד מהשני (מעדני השולחן סק"ט בשם הפרי תואר). ולדעת המהרש"ל (חולין פח סימן מג) גם אם מקפידים סתם - מותרים לאכול על שולחן אחד, ולא קי"ל כן להלכה.

ב. מדובר באופן ששני האוכלים לא יבואו להצטרף לאכילה אחת מסיבות צדדיות: כגון שמודרים הנאה זה מזה (ראה פתחי תשובה סק"ג). [ואולי יש לדון כמו כן אם כהן אוכל בשר קדשים והאוכל חלב הוא ישראל, או שהאוכלים אסורים באכילת מאכלי המין השני מבחינה בריאותית, וכדומה.]

ג. אם יושבים רחוקים זה מזה (כגון שהשולחן גדול) בכדי שאין יכול האחד לפשוט ידו ולאכול ממה שאכל חברו, שרי לדברי הכל בלא היכר (ב"ח בשם מהרש"ל, הובא בפ"ת ובפמ"ג).

ד. אם גם אחרים אוכלים על שולחן זה - מותר אף בלא היכר, דזה עדיף מאם עשו שום היכר (משאת בנימין, הובא בפ"ת).

ה. אם הסועד עמו הוא גוי, והוא הביא את המאכל מביתו (כגון מאכל אסור), אין לחוש שיתערב לאכול משלו, דאין לך היכר גדול מזה דאין פירוד הלבבות כפירוד הדתות (מעדני השולחן סק"ט, מקוור בש"ך סק"ב ופר"ת ופליתי).

הזוכה בהגרלה: הרב עקיבא שיינברגר הי"ו

לפרטי התכנית ולקבלת חוברת לימודים, וכן לתגובות והערות ניתן לפנות לפקס: 077-318-1312

שאלה לילד יניק וחכים (מתוך ההלכות לסעודת שבת)

קוגל שהניחו על הפלטה ליד מאכל בשרי, האם מותר לאוכלו עם מאכל חלבי?

תשובות ניתן להקליט בקו לדעת שלוחה 7 (להשאיר שם) הגרלה מתקיים בין המשיבים

הזוכה בהגרלה פרשת ואתחנן: הילד יוסף קליין נ"ו